



# TÜRKİYE - KKTC RAPORU

15 Kasım 2025

KKTC'nin 42. Cumhuriyet Yıl Dönümü Resmî Tören ve  
Resepsiyonu;

Cumhurbaşkanı Erhürman'ın Resmî Konuşmasıyla Verdiği Mesajlar

EDİTÖR

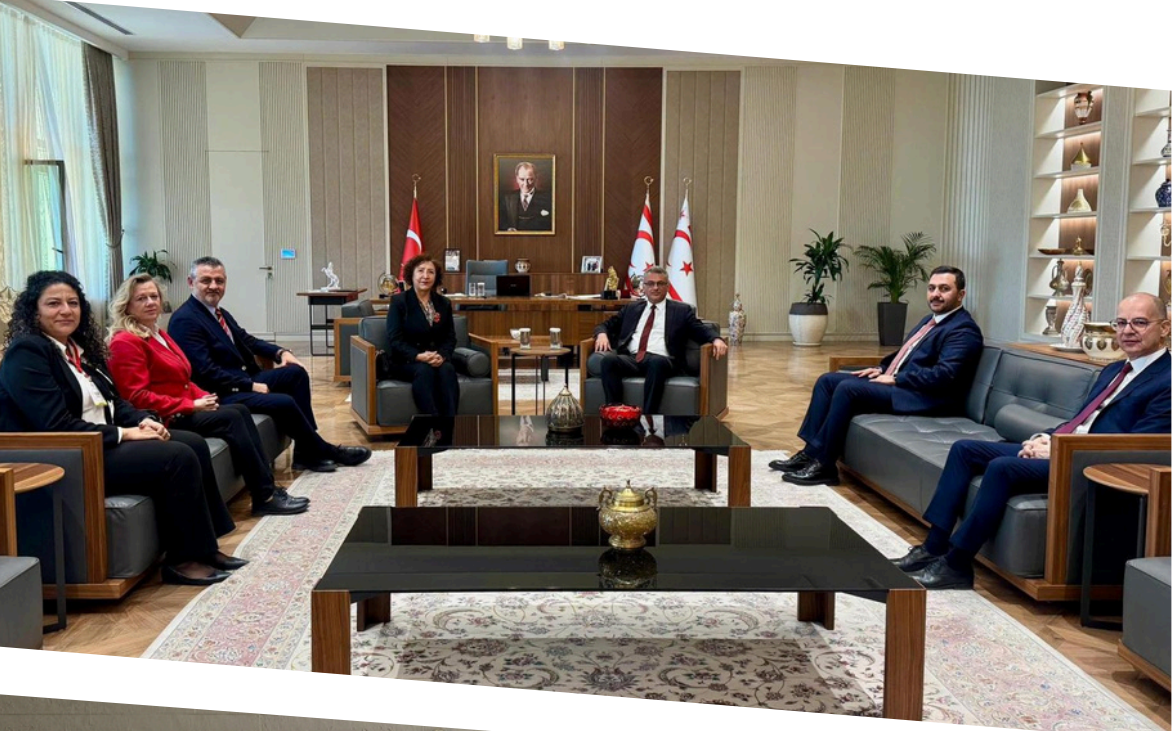
**Prof. Dr. Selma YEL**

Anahtar Parti Genel Başkan Yardımcısı  
Türk Dünyası ve Uluslararası İlişkiler Başkanı



**A**  
PARTİ

**ANAHTAR PARTİ**  
**TÜRK DÜNYASI**  
ve ULUSLARARASI  
İLİŞKİLER BAŞKANLIĞI



Dizgi ve Mizanpaj;

**Ufuk Gedikbaş**

Anahtar Parti Türk Dünyası ve Uluslararası İlişkiler Başkan Yardımcısı

15 Kasım 2025 KKTC'nin 42. Cumhuriyet Yıl Dönümü Resmî Tören ve Resepsiyonu:  
Cumhurbaşkanı Erhürman'ın Resmî Konuşmasıyla Verdiği Mesajla

## 15 Kasım 2025 KKTC'nin 42. Cumhuriyet Yıl Dönümü Resmî Tören ve Resepsiyonu: Cumhurbaşkanı Erhürman'ın Resmî Konuşmasıyla Verdiği Mesajlar

**Tarih:** 14-16 Kasım 2025

**Yer:** Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti

**Katılımcılar:**

**Prof. Dr. Selma Yel**, Anahtar Parti Genel Başkan Yardımcısı: Türk Dünyası ve Uluslararası İlişkiler Başkanı

**Orhan Kayhan**, Anahtar Parti Genel Başkan Yardımcısı: Kurumsal İlişkiler Başkanı

**Mehtap Nazan Göktaş**, Kurucular Kurulu ve MYK Üyesi

**Samet Meletli**, MYK Üyesi ve Türk Dünyası ve Uluslararası İlişkiler Başkan Yardımcısı

### ÖZET

KKTC, 2025 Cumhurbaşkanlığı seçimine Doğu Akdeniz'de dengelerin yeniden kurulduğu, ekonomik ve siyasal sıkışmışlığın toplumun her kesiminde hissedildiği bir dönemde girmiştir. Ortaya çıkan sonuçlar, Ada'daki eski alışkanlıkların çözüldüğünü ve yeni bir siyasal dönemin başladığını göstermektedir. Tufan Erhürman'ın yüzde 62,76 oyla seçimi kazanması, Ersin Tatar'ın yüzde 35,81'de kalması ve katılım oranının yüzde 64,8'de seyretmesi; hem sandığa gitmeyen geniş bir seçmen kitlesine hem de siyasal yönelişteki belirgin değişime işaret etmektedir.

Türkiye tarafı resmî açıklamalarında tarafsızlık vurgusu yapsa da AK Parti'ye yakın bazı isimlerin sahada yürüttüğü açık destek kampanyası, Kıbrıs Türk halkında "dışarıdan yönlendirilme" hissini güçlendirmiştir. Bu durum özellikle genç seçimde kırgınlık ve güvensizlik yaratmış, önemli bir kesimin sandığa gitmemesine yol açmıştır. Federasyon söyleminin seçimde öne çıkması, romantik bir çözüm arayışından ziyade "siyasal eşitlik , güvenlik ve Türkiye'nin vazgeçilmez garantörlüğü ve uluslararası tanınma" beklentilerinin birleşmesinden kaynaklanmıştır. Genç kuşakların Avrupa ile bütünleşme arzusu, ekonomik fırsatlara erişme isteği ve tanınmamışlık baskısından duyduğu rahatsızlık, federasyon fikrini daha çok "çıkış kapısı" olarak görmelerine neden olmuştur.

Anahtar Parti ise seçim süreci boyunca sağduyusunu korumuş, hiçbir aday lehine tavır almamış, Ada siyasetinin kendi doğal akışı içinde şekillenmesi gerektiği anlayışıyla "tek devlet KKTC" ilkesini vurgulayan paylaşımlarla süreci uzaktan takip etmeyi tercih etmiştir. Sonuç olarak seçim, KKTC halkının artık yalnızca çözüm değil; **eşitlik, güvenlik, güçlü garantörlük ve uluslararası açılımın bir arada bulunduğu yeni bir yol haritası istediğini** göstermektedir. Bu yeni denge, KKTC'nin iç siyasetini, Türkiye'nin Kıbrıs politikasını ve Doğu Akdeniz'deki jeopolitik tabloyu önümüzdeki yıllarda doğrudan etkileyecek güçtedir.

## GİRİŞ

### KKTC ve Cumhurbaşkanlığı Seçimi

KKTC, 2025 Cumhurbaşkanlığı seçimlerine Doğu Akdeniz'de güç dengelerinin yeniden kurulduğu, ekonomik ve siyasal sıkışmışlığın toplumun tüm kesimlerinde hissedildiği bir dönemde girmiştir. Uluslararası aktörlerin Ada'ya yönelik ilgisinin arttığı, bölgesel rekabetin sertleştiği bu süreç yalnızca Kıbrıs Türk siyasetini değil, Türkiye–KKTC ilişkilerini ve Doğu Akdeniz'in geleceğini belirleyen stratejik bir eşik hâline gelmiştir. Seçim sonuçları da bu derin dönüşümü açık biçimde ortaya koymuştur: Tufan Erhürman'ın %62,76 oy oranıyla seçimi kazanması, mevcut Cumhurbaşkanı Ersin Tatar'ın %35,81'de kalması ve katılımın %64,8 düzeyinde gerçekleşmesi hem sandığa gitmeyen ciddi bir seçmen kitlesinin varlığını hem de siyasal yönelimlerde belirgin bir kırılmayı göstermiştir.

Türkiye her ne kadar resmî açıklamalarında tarafsızlık vurgusu yapmış olsa da sahadaki fiili durum bunun ötesine geçmiştir. AK Parti hükümetine yakın bazı isimler, özellikle Süleyman Soylu ve Fatma Şahin tarafından köy köy, kasaba kasaba yürütülen kampanyalar; federasyoncu çizgiye karşı açık bir karşı-propaganda ile birleşmiş ve seçmenin bir kısmında özgür seçmen iradesine müdahale edildiği algısını güçlendirmiştir. Bu tablo, sandığa gitmeyen seçmenlerin "zaten sonuç belirleniyor" duygusuyla hareket etmesine ve siyasal güvensizliğin derinleşmesine yol açmıştır. Özellikle genç nüfus, ekonomik kriz, işsizlik, sosyal daralma ve uluslararası izolasyon baskısı nedeniyle mevcut statükonun kendi geleceğine bir çıkış sunmadığına inanarak seçim sürecine ilgisini kaybetmiştir.

Federasyon söyleminin seçimlerde belirgin üstünlük sağlaması da bu toplumsal koşulların doğal bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Ancak bu durum, federasyon iradesinin güçlendiği anlamına gelmemektedir. Aksine, Kıbrıs Türk toplumu güvenliği, Türkiye'nin etkin ve fiilî garantörlüğünü, siyasi eşitliği ve iki tarafın eşit statüsünü vazgeçilmez görmeye devam etmektedir. Federasyon fikri, bu şartların sağlandığı bir model olarak değerlendirilmiş; gençlerin Avrupa ile entegrasyon arzusu, uluslararası tanınma beklentisi ve ekonomik fırsatlara erişim isteği bu yaklaşımı beslemiştir. Uluslararası tanınmamanın yarattığı sıkışmışlık, federasyon söylemine eski anlamından çok daha pragmatik bir içerik kazandırmıştır. Bu nedenle 2025 seçiminin, Ada'da eski kalıpların çözüldüğü ve yeni bir siyasal gerçekliğin doğduğu bir dönüm noktası oluşturduğu görülmektedir.

Anahtar Parti, tüm seçim süreci boyunca akliselim çizgisini korumuş; seçim atmosferine müdahil olmamış, herhangi bir aday lehine doğrudan taraf olmamaya çalışmıştır. Bu tercih; Türkiye-KKTC ilişkilerinin saygınlığının zedelenmemesi, dış yönlendirmelere taraf olunmaması ve seçim sonucunun daha en başından öngörülebilir olması sebebiyle yapılmıştır. Tek devlet anlayışını savunan Anahtar Parti tarafından tamamenseçim sürecine ilgisiz kalınmamış; müstakil tek devlet KKTC vurgusunu öne çıkaran sosyal medya paylaşımları yapılmıştır.

Seçim sonuçları göstermiştir ki; halkın beklentisi artık siyasi eşitlik, güvenlik, güçlü garantörlük ve uluslararası entegrasyonun bulunduğu yeni bir çözüm zemininde şekillenmektedir. Ada'da ortaya çıkan bu yeni denge, hem KKTC'nin iç siyasetini hem Türkiye'nin Kıbrıs politikasını hem de Doğu Akdeniz'deki jeopolitik denklemleri yeniden belirleyecek niteliktedir.

## **15 Kasım 2025 KKTC'nin 42 Kuruluş Yıldönümü ve Cumhuriyet Bayramı Tören ve Resepsiyonu**

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin 42. kuruluş yıldönümü vesilesiyle, Cumhurbaşkanı Sayın Tufan Erhürman'ın resmî daveti üzerine Lefkoşa'da Genel Başkanımızın görevlendirmesiyle Türk Dünyası ve Uluslararası İlişkiler ve de Kurumsal İlişkiler Başkanlığı ve MYK üyeleri olarak bulunmamız, sadece bir protokol ziyareti değil; Ada'nın siyasal yönelimini, Kıbrıs Türk halkının ruh hâlini ve Doğu Akdeniz'de giderek sertleşen jeopolitik dengeleri yerinde görmemiz açısından son derece değerli bir imkân sunmuştur. Resmî törenlere katılımımızın ardından Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde düzenlenen resepsiyonda yaptığımız temaslara, bölgede sessiz ama güçlü bir dönüşümün yaşandığını açık biçimde hissettirmiştir.



Bu durumu en bariz Cumhuriyet Bayramı töreninde Cumhurbaşkanı Tufan Erhürman'ın resmi konuşmasının satır aralarından müşahade etmek mümkündür. Seçim döneminde "federasyon" eksenli söylemiyle dikkat çeken ve bu çizgiyle seçimi kazanan Cumhurbaşkanı Tufan Erhürman'ın 15 Kasım konuşması, yalnızca bir kutlama metni değil; KKTC'nin önümüzdeki dönemde nasıl konumlanacağını gösteren stratejik bir çerçeve niteliği taşımaktadır. Konuşma, Kıbrıs Türk halkının kimliğine, siyasi varlığına ve ortak mücadele mirasına yapılan güçlü vurguların yanı sıra, müzakere sürecine dönüş sinyalleri, eşit ortaklık anlayışının yeniden tanımlanması ve iç politikaya dönük güven tazeleme mesajlarıyla çok katmanlı bir içerik sunmaktadır.

Bu rapor, söz konusu konuşmayı tüm yönleriyle değerlendirmeyi amaçlamaktadır. İlk bakışta Erhürman'ın söylemi, kimlik, egemenlik ve varlık ekseninde sağlam bir retorik inşa etmekte; Kıbrıs Türk halkının tarihî ve hukuki meşruiyetini yeniden teyit etmektedir. Geçmiş kuşakların mücadelesine yapılan atıflar, toplumsal bütünlüğü güçlendiren bir stratejik derinlik kazandırmaktadır.

Erhürman'ın konuşmasında dikkat çeken unsurlardan biri "masadan kaçmadık, kaçmayacağız" vurgusudur. Bu ifade, uluslararası topluma verilen "çözüme hazırız" mesajının ötesine geçerek iç kamuoyunda güven tazeleme amacı taşımaktadır; ancak Anahtar Parti açısından bakıldığında, müzakere sürecinin hangi parametrelerde yürütüleceği, kırmızı çizgilerin nasıl tanımlanacağı ve yol haritasının somut biçimde ortaya konmamış olması, temkinli yaklaşılması gereken önemli bir boşluğu işaret etmektedir. Egemenlik, statü ve eşit ortaklık konusunda kullanılan güçlü ifadeler içeride moral etki yaratsa da dış muhataplar açısından daha hassas bir diplomatik denge gerektirmekte; "iki eşit kurucu ortak" vurgusunun uluslararası çevrelerde nasıl karşılık bulacağı, bundan sonra atılacak somut adımlarla şekillenecektir. Sağlık, göç, refah gibi iç politika başlıklarının konuşmada yer alması toplumla bağ kurma çabasını gösterse de bu alanlarda da henüz somut açıklanmış bir reform takviminin bulunmaması, söylem ve eylem bütünlüğünün ilerleyen dönemde tamamlanmasını zorunlu kılmaktadır.

Jeopolitik bağlamda konuşmanın Doğu Akdeniz'de enerji koridorlarının, deniz yetki alanlarının ve bölgesel güvenlik mimarisinin yeniden şekillendiği bir eşikte yapılmış olması söylemin ağırlığını artırmaktadır. Ancak Anahtar Parti olarak temkinli bir şekilde altını çizdiğimiz husus şudur: güçlü bir retoriğin sahaya yansıyan uygulamalarla desteklenmemesi halinde sürece etkisi sınırlı kalacaktır. Yani kimlik ve egemenlik merkezli siyasi söylemin, halkın gündelik hayatına dokunan somut ve uygulanabilir hedeflerle eğitimden sağlığa, refahtan ekonomik istikrara kadar tamamlanması gerekmektedir.

Konuşmanın en stratejik değeri, Erhürman'ın "müzakereye açık ama pasif değil" anlayışını dengeleyen diplomatik duruştur. Bu söylem, KKTC'yi uluslararası meşruiyetini güçlendiren, çözüm süreçlerinde özne konumuna taşıyan bir çerçeveye oturtmaktadır. "Masadan kaçmadık" vurgusu çözüm iradesini açık tutarken, sorunun tıkanmasında asıl sorumluluğu Rum tarafına yönlendiren etkili bir diplomatik manevraya dönüşmektedir. Ancak Anahtar Parti açısından bu yaklaşımın sürdürülebilirliği, "egemenlikten taviz yok" çizgisinin yalnızca retorikte değil, müzakere masasında da kararlılıkla savunulmasına bağlıdır. Çünkü müzakere, doğru yürütülmediğinde hak arama zemini olmaktan çıkıp teslimiyet riskine dönüşebilir; bu nedenle süreci dikkatle takip etme kararlılığımız sürecektir.

Bu söylem iki temel mesaj içermektedir: Birincisi, "diyaloga açığız ama kimliksiz bir çözüme kapalıyız"; ikincisi ise müzakerenin ancak iki eşit taraf arasında yürütülebileceğidir. Erhürman bu yaklaşım ile KKTC'yi ne gerilim peşinde koşan ne de edilgen bir aktör olarak tanımlamakta; gerçekçi diplomasi ile kararlı devlet duruşunu birleştiren modern bir çizgi ortaya koymaktadır. Bu tutum, Rum tarafı üzerinde yumuşak bir baskı oluştururken uluslararası toplum nezdinde de KKTC'nin tutarlı ve ciddiyet sahibi bir aktör olarak görülmesine katkı sağlamaktadır. Ancak Anahtar Parti olarak yine altını çiziyoruz ki, tutarlılık yalnızca sözle değil adımlarla kanıtlanmalıdır; aksi durumda güçlü söylem diplomatik zeminde hızla aşınabilir, ilerleyen zamanda bu konudaki gelişmeler görüldüğünde söylem ve eylem arasındaki tutarlılık görülecektir.

Konuşmanın diplomatik omurgası, müzakere için ortaya konan şartlarda belirginleşmektedir. Kıbrıs Türk halkının "iki eşit kurucu halk" statüsünün tartışma dışı olduğu vurgusu, Rum Yönetimi'nin yıllardır sürdürdüğü "tek meşru devlet biziz" iddiasını reddeden önemli bir duruştur. Veto hakkı, dönüşümlü başkanlık ve eşit karar alma süreçlerini içeren siyasi eşitlik çerçevesi; enerji anlaşmaları ve AB süreçlerinde uygulanan dışlayıcı politikalara son verilmesi yönündeki beklentiler, yeni dönemde daha sağlam bir müzakere zemininin kurulması hedefini göstermektedir. Anahtar Parti, olarak bu ön şartları sonuna kadar destekleyip bu şartların ihmal edilmesi hâlinde müzakerelerin yeniden Rum tarafının oyalama taktiğine dönüşebileceği konusundaki temkinli duruşumuzu korumakta olduğumuzu ifade etmek isteriz. Crans-Montana gibi ucu açık, belirsiz ve yıllara yayılan müzakere modellerinin kesin biçimde reddedilmesi de dikkate değerdir. 2017'deki bu konferansın, Rum tarafının "sıfır asker, sıfır garanti" ısrarı nedeniyle çöktüğü dikkate alındığında; Erhürman'ın bu modele kapıyı kapatması, yeni dönemde zaman sınırı belirli, çerçevesi net ve siyasi eşitliği esas alan bir müzakere anlayışının benimsendiğini göstermektedir. Ancak bu noktada Anahtar Parti olarak altını çiziyoruz ki, çerçevesi belirli müzakere takvimleri güçlü bir duruş gerektirir; aksi takdirde eski döngü yeniden başlayabilir.

Konuşmanın alt metninde en belirgin eksen ise güvenlidir. 1963–1974 dönemi hatırlatmaları, Kıbrıs Türk halkının güvenliğinin ve Türkiye'nin etkin garantörlüğünün müzakere edilmeyeceğini açık biçimde ortaya koymaktadır. Türk askerinin tamamen çekilmesi veya garantörlüğün kaldırılması gibi taleplerin masaya dahi getirilemeyeceği mesajı nettir. Anahtar Parti bu noktada, garantörlük ilkesinin yalnızca bir güvenlik maddesi değil, KKTC'nin varlık statüsünün sigortası olduğu inancında olup sürecin yakından takipçisi olacağımızı bir kez daha ifade etmekteyiz.

Erhürman'ın ortaya koyduğu şartlar tek cümlede "Eşit statü kabul edilmeden, güvenlik garantileri korunmadan ve adada iki halk olduğu gerçeği tanınmadan masaya otururuz ama çözüm konuşmayız" şeklinde özetlenebilir; ancak Anahtar Parti olarak bu yaklaşımın en sorunlu yönü tam da buradadır. Çünkü bu üç temel ilke sağlanmadan masaya oturmak, adı "çözüm konuşmamak" olsa bile, Kıbrıs Türk tarafını yıllardır Rumların lehine işleyen oyalama döngüsüne yeniden hapsedme riskini taşımaktadır. Bu nedenle biz, şartlar karşılanmadan masaya oturulmasını hiçbir koşulda doğru bulmuyoruz.

Anahtar Parti'nin yaklaşımı bu konuda nettir: **Eşit statü tescil edilmeden, Türkiye'nin garantörlüğü tartışmaya açılmadan ve Kıbrıs Türk halkının kurucu ortak kimliği resmen kabul edilmeden hiçbir müzakere masası kurulamaz.** Bu ilkeler sağlanmadan masaya oturmak, yalnızca bir "görüşme görüntüsü" üretir ve fiiliyatta Rum tarafına zaman kazandırarak BM sürecini yeniden belirsizliğe iter, KKTC'nin elini zayıflatır. Bu nedenle "çerçevesi belirli müzakere" söylemi teoride doğru görünse de, masaya oturma eşiğinin bu kadar düşük tutulması Anahtar Parti açısından kabul edilemezdir. Yani , Erhürman'ın "çerçevesi belirli müzakere" vurgusunu değerli bulmakla birlikte, çerçeve oluşmadan masaya oturabileceğini söylemesi KKTC'yi yeniden aynı oyalama döngüsüne sokabilecek bir risk taşımaktadır.

KKTC artık kaybedecek vakti olmadığını farkındadır; bu yüzden her görüşmenin ön koşulu Türk tarafının statüsünün peşinen tanınması ve Türkiye'nin garantörlüğünün tartışma dışı ilan edilmesidir. Ancak bu çerçevenin kalıcılığı, ilkelerin yalnızca söylenmesine değil, sahada uygulanabilir bir iradeyle desteklenmesine bağlıdır. Anahtar Parti olarak altını çiziyoruz: **ilke, ancak yöntemle tamamlanır.** Masadan hangi şartlarda kalkılacağı ve Rum tarafının aşındırma girişimlerine karşı hangi mekanizmaların işletileceği netleşmeden masaya oturmak, en iyi ihtimalle süreci yeniden Rum tarafının lehine işleyen bir oyalamaya dönüştürür. Bu nedenle üç temel şart yerine getirilmeden masaya gidilmesini doğru bulmuyor; KKTC'nin kazanımlarının ancak **kırmızı çizgileri takvimlendirilmiş, yaptırımı net ve gerektiğinde derhâl sonlandırılabilir bir müzakere modeliyle** korunabileceğini savunuyoruz.



Bu çerçeve, BM kayıtlarına geçmiş Doruk Anlaşmalarından Crans-Montana'ya kadar uzanan müzakere birikiminin yok sayılmasına izin vermemekte, sürecin her seferinde sıfırdan başlamasını engelleyen bir diplomatik disiplin sunmaktadır. Doruk Anlaşmalarının öngördüğü iki bölge, iki toplumlu yapı; siyasal eşitlik; güvenlik dengesi ve eşit statü ilkeleri bugün hâlâ BM nezdinde müzakerenin resmî temeli kabul edilmektedir. Rum tarafının her tıkanmada masayı dağıtarak yeni zemin dayatma alışkanlığına karşı Erhürman'ın talep ettiği bu çerçevenin isabetli yönleri vardır; ancak Anahtar Parti açısından kritik soru şudur: Bu ölçütler müzakerelerde nasıl korunacak ve Rum tarafının aşındırma girişimlerine karşı hangi mekanizmalar işletilecektir? Bu net değildir.

Hali hazırda Rum tarafının tek yanlı AB üyeliğini kullanarak Doğu Akdeniz'de enerji anlaşmaları yapması, deniz yetki alanlarını tek taraflı ilan etmesi ve KKTC'yi dışlayan politikalarını sürdürmesi, "iyi niyet" ilkesiyle bağdaşmamaktadır. Erhürman'ın çizdiği hukuka bağlı, öngörülebilir ve sınırlı süreli müzakere zemini teoride güçlü görünse de, Anahtar Parti olarak altını çiziyoruz ki; bu yaklaşımın başarı şansı ancak güçlü ve tutarlı bir siyasi iradeyle ve güçlü ve tutarlı bir Türkiye ile mümkündür. Aksi hâlde retorik ile uygulama arasındaki boşluk Rum tarafının yeniden zaman kazanmasına yol açacaktır. Biz, bu yaklaşımın da ancak dikkatle yönetildiğinde fayda sağlayacağını; aksi durumda müzakere sürecinin yine Rum tarafının lehine uzun yıllara yayılabileceğinin farkındayız.

Egemen eşitlik ve siyasal eşitlik vurgusunun güçlü biçimde dile getirilmesi, KKTC'nin statüsü bir "topluluk" olarak masaya oturmayı reddettiğini göstermektedir. Ancak bu söylemin uluslararası arenada karşılık bulması için, iç politika ve dış politika uyumunun, Türkiye ve KKTC koordinasyonunun ve müzakere takvimindeki disiplinin tavizsiz bir şekilde sürdürülmesi gerekmektedir. "KKTC masaya bir devlet olarak oturur, topluluk olarak değil" söylemini yerinde bulmakla birlikte Anahtar Parti açısından kritik olan, bu ilkenin müzakere masasında hangi araçlarla korunacağıdır. Bu da net olarak belli değildir.

Siyasal eşitliğin dönüşümlü başkanlık, veto hakkı, eşit temsil ve ortak kararlarda eşit ağırlık gibi unsurlarla somutlaştırılması önemlidir; ancak bu ilkelerin hiçbir uluslararası baskı karşısında esnetilmemesi gerektiğini özellikle not ediyoruz. Çünkü tarihte birçok kez Rum tarafı "esnetilebilir" alanlar arayarak Türk tarafını süreç içinde zayıflatmaya çalışmıştır.

Güvenlik ve garantörlük konusunun tartışma dışı tutulması ise konuşmanın en güçlü yanıdır. 1963–1974 dönemine yapılan göndermeler, garantörlüğün yalnızca bir güvenlik unsuru değil, KKTC’nin varlık statüsünün teminatı olduğunu bir kez daha ortaya koymaktadır. Ancak Anahtar Parti açısından kritik nokta, bu kararlılığın uluslararası baskılar karşısında ne ölçüde sürdürülebileceğidir. Çünkü Rum tarafı, AB ve bazı aktörler garantörlüğün zayıflatılmasını sürekli gündemde tutmakta olup özellikle bu konu üzerinde yoğunlaşmış görünmektedirler.

Sonuç itibarıyla Erhürman’ın yaklaşımı kâğıt üzerinde uluslararası hukukla uyumlu, siyasi olarak dengeli ve toplumda psikolojik güven üreten bir çerçeve sunmaktadır. Ancak Anahtar Parti olarak biz, bu çerçevenin ancak güçlü, kararlı ve tutarlı bir siyasi iradeyle sürdürülebileceğini; aksi takdirde Rum tarafının zaman kazanmaya dayalı eski taktiklerinin yeniden devreye gireceğini temkinle hatırlatıyoruz. KKTC günümüz itibarıyla açık uçlu değil, sınırları ve ilkeleri belirli bir müzakere talep etmektedir; fakat bu talebin karşılık bulması için sahada, diplomatik alanda ve Ankara ve Lefkoşa hattında yüksek bir iş birliği ve dayanışmayı gerekmektedir. İdeal söylemle gerçek müzakere arasındaki mesafenin kapanması ise ancak bu hassas dengenin doğru yönetilmesiyle mümkün olacaktır.

Bu yaklaşım, tek egemenlikli klasik federasyon modelini reddetmekte ve KKTC’nin statüsünü ortadan kaldıracabilecek hiçbir formüle onay verilmeyeceğini ifade etmektedir. Rum tarafının “tek egemenlik, tek devlet, tek kimlik ve Türkleri fiilen azınlık statüsüne iten” hedefi karşısında Erhürman’ın çizgisi bu anlayışı dışlayan, teorik olarak doğru bir hatta durmaktadır. Konuşmada iki eşit egemen birim, iki kurucu halk, iki eşit statü ve Türkiye’nin garantörlüğünün devamı yönündeki mesajların net biçimde verilmiş olması; federasyon ile konfederasyon arasında, fakat özellikle tek egemenlikçi ve Türkleri etkisizleştiren federasyon yorumuna kapalı bir pozisyonu işaret etmektedir.

Tufan Erhürman’ın “KKTC ayrı bir egemen taraf olarak tanınır ve Türkler siyasal kararlarda Rumlarla eşit ağırlığa sahiptir” ilkeleri kabul edilmeden masaya oturulmayacağını vurgulaması, kâğıt üzerinde hem güvenliğin korunması hem devlet statüsünün aşınmasının önlenmesi hem de Kıbrıs Türk halkının geleceğinin güvence altına alınması açısından gerçekçi bir yaklaşım olarak görünmektedir. Ancak Anahtar Parti açısından asıl belirleyici olan, bu ilkesel çerçevenin korunması yönündeki iradenin sadece söylemde kalmaması; uluslararası baskılar karşısında ne ölçüde sürdürülebileceğinin ve bu çerçevenin pratikte nasıl uygulanacağını net, uygulanabilir ve gerçekçi mekanizmalarla desteklenmesidir. Çünkü ilke beyanı kadar, bu ilkeleri sahada hayata geçirecek yol haritasının ortaya konması da hayati önemdedir.

Seçim sonucu, federasyon isteyen tabanda bile "tek egemenlik, tek devlet, Türklerin veto hakkının olmadığı" bir modelin artık kabul görmediğini ortaya koymuştur. Anahtar Parti heyetimizin Lefkoşa temalarında edindiği izlenim de bu doğrultudadır. Federasyoncu seçmenin önemli bir kısmı, Rum tarafının her konuda önceliğe sahip olduğu, garantisiz ve güvensiz modelleri reddetmekte; "güvenlik ve eşitlik garantili bir federasyon" arayışını dile getirmektedir. Bu tablo, Türkiye açısından doğru okunursa önemli bir fırsat penceresi sunmaktadır; ancak yine de Anahtar Parti olarak uyarıyoruz: bu fırsat, ancak Ankara ve Lefkoşa hattında tutarlı ve ilkeli bir diplomasiyle değerlendirilebilecektir. Bu noktada zaman zaman Ankara'nın da ikircikli siyaset etmekte olduğu hepinizin malumdur.

Heyetimizin gözlemlerine göre bir diğer önemli husus, Türkiye'nin garantörlüğünün KKTC seçmeni nezdinde neredeyse "partiler üstü" bir ortak payda hâline gelmiş olmasıdır. Erhürman'ın konuşmasında en yüksek alkışı alan bölümlerin Türkiye ve güvenlik vurgusuna ilişkin olması, bu gerçeği açık biçimde göstermiştir. Federasyon yanlısı seçmen bile Türkiye'nin garantörlüğünün kaldırılmasına karşı çıkmakta; "Türkiye olmazsa biz ayakta kalamayız" duygusunu açıkça ifade etmektedir. Bu durumun arka planında son derece güçlü bir tarihsel hafıza bulunmaktadır. Genç kuşaklar unutsalar veya ayrıntılarını bilmeseler dahi, belli yaşın üzerindeki seçmen 1963 Kanlı Noel'i, 1974 öncesi zorunlu gettolaşmayı, Rum polisinin baskılarını, EOKA darbe sürecini ve katliamları, AB üyeliği sonrasında Rumların tek taraflı güç kazanmasını derin bir travma ve bilinç olarak taşımaktadır. Bu nedenle "Türkiye'nin garantör olmadığı bir federasyona EVET" diyecek güçlü bir toplumsal desteğin bulunmadığı net biçimde görülmektedir.

Anahtar Parti heyetinin iki günlük yoğun temaslar sonunda ulaştığı en çarpıcı bulgulardan biri de adada hâkim olan şu kanaattir: "Seçimi federasyoncular kazanmış olabilir; ancak yönetimi belirleyen yine güvenliği çizgidir." İlk bakışta çelişkili görünen bu tablo, Kıbrıs'ın siyasal sosyolojisi açısından son derece doğaldır. Sandıkta belirleyici olan kesim, çözüm ve AB entegrasyonuna daha açık bir görüntü sunsa da devlet aklını yönlendiren temel eksenin hâlâ güvenlik hassasiyeti, siyasal eşitlik ve Türkiye'nin garantörlüğünün vazgeçilmezliği etrafında şekillendiği görülmektedir. Bu sebeple Erhürman'ın federasyon söylemi, kendi tabanını tümüyle reddetmeden, fakat merkeze mecburen yaklaşarak şekillenmiş görünmektedir. Bunu siyaset sosyolojisinde "ortak minimum" olarak nitelemek mümkündür. Ortaya çıkan yeni ortak payda nettir: "Federasyon olabilir; ama Türklerle Rumlar devlet yönetiminin her kademesinde eşit iki ortak olacak, Türkiye garantör olacak ve Rum çoğunluğu hiçbir şartta Türkleri ezemeyecek." Anahtar Parti, bu ortak minimumun korunmasını hayati önemde görmektedir; ancak bunun yalnızca sözle değil somut müzakere pozisyonlarıyla güvence altına alınmasını zorunlu saymaktadır.

Bu ortak paydanın altı, federasyoncu çizginin önceki temsilcileri Mehmet Ali Talat ve Mustafa Akıncı dönemlerinde bile bugünkü kadar güçlü ve kapsayıcı bir devlet politikası hâline gelmemiştir. Bugün ise genç kuşaklardan bürokrasiye, devlet aklından siyasal merkeze kadar uzanan geniş bir uzlaşının doğmakta olduğu gözlenmektedir. Anahtar Parti heyeti olarak tespit ettiğimiz bir diğer kritik husus, KKTC’de yeni bir siyasal merkezin oluşum sürecidir. Daha önce adada iki sert blok hâkim olup bunlar AB ekseninde federasyonu savunan ve garantörlüğün tartışılabilceğini düşünenler ile federasyonun tükendiğini, çözümün yalnızca egemen iki devlet modeliyle mümkün olabileceğini savunanlardı. Erhürman’ın 15 Kasım konuşması, işte bu iki uç arasında daha gerçekçi bir merkez üretmiş görünmektedir. Bu yeni merkez, federasyona kapıyı tamamen kapatmamaktadır; ancak Rum tarafının tek egemenlikçi modeline kesinlikle kapalıdır, Türkiye’nin garantörlüğünü tartışılmaz görmekte ve siyasal eşitliği kırmızı çizgi olarak tarif etmektedir. Anahtar Parti, bu merkezin doğru okunması hâlinde Türk tarafının elinin güçleneceğini; yanlış yönetilmesi hâlinde ise yeniden parçalı bir tabloya dönelebileceğini temkinle hatırlatmaktadır.

Daha da önemlisi, Annan Planı’nda “evet” demiş olan federasyoncu seçmen bile artık romantik ve muğlak bir çözüm arayışında değildir. Son yirmi yılda Rum tarafının Türkleri yok sayan tavrı; AB üyeliğinin tek taraflı alınması, Maraş üzerindeki baskılar, ada açıklarındaki gaz rezervlerinde Türk tarafını dışlayan uygulamalar ve KKTC halkını hedef alan haksız ambargolar, “iyi niyet zeminini ciddi biçimde aşındırmıştır. Bu nedenle federasyoncu seçmen dahi bugün “eşitlik yoksa federasyon olmaz” çizgisine gelmiş durumdadır. Erhürman’ın söylemi tam da bu dönüşümü yansıtmakta; yeni siyasal merkezin ruhunu ve toplumun artık daha gerçekçi beklentiler taşıdığını göstermektedir. Ancak Anahtar Parti olarak altını bir kez daha çiziyoruz: bu gerçekçilik, Ankara’nın da diline ve politikasına yansıtılmadığı sürece sahada kalıcı bir kazanıma dönüşemeyecektir.

Kıbrıs’la ilgili hesap yapan herkesin artık şu gerçeği kabul etmesi gerekmektedir: KKTC’de iki tarafı ortak noktada buluşturan ana çizgi “eşitlik” ve “Türkiye’nin garantörlüğü”dür. Adadaki gerçek siyasal merkez bugün tam olarak buraya oturmaktadır. Hem federasyon arayışındaki kesimi hem de güvenlik hassasiyeti yüksek kitleyi aynı zeminde buluşturan yegâne formül budur. Sonuç itibarıyla federasyoncu seçmenin desteğiyle seçilmiş bir liderin bugün “egemen eşitlik” ve “garantörlük” vurgusunu bu kadar net yapması, federasyon tartışmasının Rum tarafının yıllardır dayattığı modelde ilerlemeyeceğini göstermektedir. Türk tarafı egemenlikten de garantörlükten de vazgeçmeyeceğini ortaya koymaktadır. Federasyon tartışması fiilen “eşit iki devlet” mantığına yaklaşmakta ve KKTC siyasetinde yeni bir merkez eksenı şekillenmektedir.

Mevcut AK Parti yönetimi ile bu yeni merkezin ne ölçüde uyumlu olacağı ise belirsizliğini korumaktadır; bugün itibarıyla birçok noktada ciddi gerilim alanlarının bulunduğu açıkça hissedilmektedir. Anahtar Parti, bu gerilim alanlarını da dikkate alarak sürecin dışında değil, tam tersine ilkesel bir muhalefet olarak yakından izlemeyi sürdürmektedir.

Erhürman'ın federasyoncu tabandan aldığı destek, söylemini yumuşatmasına ve federasyonu tamamen reddetmeyip "Biz çözümü istiyoruz" diyerek siyasal merkeze yaklaşmasına yol açmıştır. Buna karşılık, aynı törende Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın "Eşit statü tescil edilmeden federasyon olmaz" sözleri, Rum tarafının yıllardır savunduğu tek-egemenlikçi federasyon modelinin artık fiilen geçerliliğini yitirdiğini göstermiştir. İlk bakışta iki söylem arasında bir ton farkı varmış gibi görünse de, gerçekte her iki yaklaşım da aynı stratejik çizgide buluşmaktadır: Federasyon ancak egemen eşitlik ve Türkiye'nin garantörlüğü koşullarıyla mümkündür. Rum tarafının bu formülü kabul etmeye yanaşmaması dikkate alındığında, sahadaki gerçekliğin giderek iki devletli çözüme doğru evrildiği söylenebilir.

Anahtar Parti açısından bu tablo, doğru yönetildiğinde Türk tarafının elini güçlendiren; yanlış yönetildiğinde ise yeni baskı ve dayatmalara kapı aralayabilecek bir döneme işaret etmektedir. Bu nedenle mevcut iktidarın son dönemde lüzumundan fazla Washington merkezli bir diplomatik dile yönelmiş olması, bizi ayrıca temkinli olmaya sevk etmektedir. Zira Kıbrıs meselesi, büyük güçlerin kısa vadeli politikalarının değil, Türk milletinin uzun vadeli güvenlik ve egemenlik çıkarlarının konusudur.

Bu noktada Cevdet Yılmaz'ın konuşmasında sağlık, eğitim, dijital dönüşüm, ekonomi ve savunma başlıklarında "Türkiye ve KKTC entegrasyonu" projelerini öne çıkarması; Erhürman'ın ise egemenlik, kimlik, uluslararası müzakere ve siyasi statü konularına yoğunlaşması dikkat çekicidir. Erhürman ayrıca Türk Devletleri Teşkilatı ve İslam İşbirliği Teşkilatı ile yakınlaşmanın önemini vurgulamıştır. Bu çerçevede iki yaklaşımın "farklı tonlarla aynı hedefe yürüdüğü" değerlendirilebilir: KKTC'nin varlığını, statüsünü ve Türkiye'nin desteğini tartışma dışı kılan bir hatır bu. Ancak Anahtar Parti için önemli olan, bu hat üzerinde yürünürken iç kamuoyunun, özellikle de KKTC halkının iradesinin göz ardı edilmemesi ve Ankara'nın dilinin adadaki hassasiyetleri incitecek şekilde sertleşmemesidir. Çünkü **KKTC bizim için yavru değil vatandır.**



Sonuç itibarıyla iki konuşma birbirini dışlayan değil, birbirini tamamlayan bir tablo ortaya koymuştur. Aralarındaki fark esasen iki farklı seçmen kitlesine hitap etme biçiminden kaynaklanmaktadır: Bir yanda daha yapısal ve müzakereye kapı aralayan bir dil; diğer yanda daha belirgin devletleşme ve statü vurgusu. Toplam fotoğraf ise şudur: KKTC çözüm istemektedir; ancak Rumların çözümsüzlüğü dayatan modelini kabul etmeyeceklerini söylemektedirler. Görünüşte bu noktada Türkiye ve KKTC aynı stratejik hattın üzerinde ilerlemektedir; fakat bu hattın nasıl yönetileceği, kimin hangi aşamada neyi önceleyeceği büyük önem taşımaktadır.

Burada özellikle altını çizmek istediğimiz bir nokta daha vardır. Anahtar Parti heyeti olarak KKTC ziyaretlerimiz boyunca gerek resmî temaslarda gerek sahada halkla yaptığımız sohbetlerde dikkat çekici bir iddia sıkça dile getirilmiştir. Bu iddiaya göre, mevcut Ankara yönetimi görünürde eski Cumhurbaşkanı Ersin Tatar'ı desteklemiş; ancak seçim döneminde adaya yapılan yoğun siyasi çıkarmalar ve köy ve kasaba düzeyindeki açık propaganda faaliyetleri beklenen etkiyi yaratmamış, tam tersine toplumsal psikolojide ters tepki üreterek Tufan Erhürman'ın elini güçlendirmiştir. Sahada bu durum "Destek Tatar'a verildi ama defalarca uyarılmalarına rağmen o destek tarzı, halkı Erhürman'a yöneltti" cümlesiyle özetlenmektedir.

Kıbrıs'ın siyasal sosyolojisini bilenler açısından bu şaşırtıcı değildir. Kıbrıs Türk halkı tarihsel tecrübeleri nedeniyle dış müdahale hissine karşı son derece duyarlıdır. Siyasal ton sertleştiğinde, baskı algısı arttığında veya toplum iradesine yön verilmeye çalışıldığında, refleks hâline gelmiş güçlü bir karşı duruş ortaya çıkmaktadır. 2025 seçimlerinde de benzer bir psikolojik etkinin devrede olduğu, görüştüğümüz siyasetçilerin önemli bir kısmı tarafından dile getirilmiştir. **"Bu kadar görünür müdahale seçmeni yordu, halk kendi iradesini korumak için merkeze yöneldi, bu süreç Erhürman'ın sakin ve eşitlik temelli dilini güçlendirdi"** değerlendirilmesi yaygın bir kanaat olarak karşımıza çıkmıştır.

Bu nedenle ilk bakışta Tatar lehine bir destek varmış gibi görünse de sahadaki fiilî sosyolojik etkinin Erhürman'ı güçlendirdiği yönünde kuvvetli bir kanaat oluşmuştur. Bu iddialar mutlak bir gerçek olarak sunulamaz; ancak hem halk arasında hem de bazı resmî çevrelerde sıkça dile getirilmesi, Anahtar Parti'nin bu durumu dikkatle değerlendirmesini gerekli kılmaktadır. Stratejik tespitimiz şudur: Ada siyasetinde "dış müdahale algısı" doğal olarak ters bir davranış üretir. Halk, iradesinin gölgelenmek istendiğini hissettiğinde, duygusal savrulmadan ziyade koruyucu bir tercihle siyasal merkeze yönelir. Bu seçim sonuçlarının da böyle bir psikolojik tepkiyle şekillenmiş olma ihtimali yüksektir.

Bu nedenle Anahtar Parti'nin önümüzdeki süreçte bu sosyolojik dinamiği doğru okuyarak Türkiye ve KKTC ilişkilerinde iletişim dilini ve kamuoyu yönetimini daha sağlam bir stratejik çerçevede ele alması büyük önem taşımaktadır.

Erhürman'ın seçilmesi Rum ve Yunan tarafında da yeni beklentilere yol açmıştır. Rum tarafı açısından bu sonuç, müzakere masasının yeniden canlanma ihtimali olarak okunmaktadır.

Ancak seçim sonrası Yunanistan'dan gelen açıklamalar, Atina yönetiminin "olumlu başlangıç" vurgusuna rağmen özde eski çizgisini sürdürdüğünü göstermektedir. Çözüm hâlâ BM parametreleri içinde iki toplumlu ve iki bölgeyi federasyon olarak görülmekte; "egemen eşitlik", "iki eşit devlet" ve "garantörlüğün tartışma dışı olduğu" anlayışıyla örtüşmeyen bir hat ısrarla korunmaktadır. Atina'nın mesajı özetle şudur: "Yeniden masaya oturalım; ama bizim tarif ettiğimiz zeminde oturalım." Bu tablo, egemen eşitlik talebiyle Rum-Yunan tarafının klasik federasyon anlayışı arasında hâlâ derin bir fark bulunduğunu ortaya koymaktadır.

Bu çerçevede Anahtar Parti'nin savunduğu diplomatik yaklaşımın ana omurgası açıktır: Her şeyden önce iki ayrı devlet gerçeği KKTC ve GKRY modeli kararlılıkla savunulacak; takip eden süreçlerde ise **eşit statü tescil edilmeden, Türkiye'nin garantörlüğü tartışmaya açılmadan ve Kıbrıs Türk halkının kurucu ortak kimliği tanınmadan** hiçbir müzakere sürecine destek verilmeyecektir. Bu çizgi, hem yeni dönemin sunduğu fırsatlara hazırlık için zorunludur hem de Rum ve Yunan ekseninin muğlak ve zeminsiz girişimlerine karşı sağlam bir duruşun ön şartıdır. Bu duruş korunduğu müddetçe hem çözüm kapısı açık kalacak hem de KKTC'nin varlık ve egemenlik mücadelesi güvence altında olacaktır.

**Anahtar Parti bu nedenle süreci temkinli, sorgulayıcı ve KKTC'nin egemenlik haklarını esas alan bir bakışla yakından izlemeyi sürdürme kararlılığını koruyacaktır.**

**Saygılarımızla**



**A**  
**PARTİ**

**ANAHTAR PARTİ**  
**TÜRK DÜNYASI**  
ve **ULUSLARARASI**  
**İLİŞKİLER BAŞKANLIĞI**